

Barbier (RLR LVIII, 315-6), tenint en compte que el *crenilabrus pavo* es diu *lampu* a Càller i *lampana*, *lampina* a Sicília (id. RLR LXV, 4), «per la lucidezza dei suoi colori», vindria de la família de *llambregar*; d'altra banda cf. Schuchardt, ZRPb. xxxi, 643, que exposa altres idees; i el mateix Barbier admet que en el sic. *lampina* es pot tractar del gr. λαμπήνη «flambeau», i MLWagner (*Di. Et. Sdo.* II, 9), després d'afegir-hi altres dades, i sense descartar la idea de Barbier, afegeix que «ad ogni modo il sdo. *lampu* come nome di questo pesce, in abito di nozze, è identico a *lampu* 'lampo'» (pensa en els *festa lampadum* o alimares en honor de Ceres i de St. Joan).

Hi ha, doncs, a la vista tres o quatre etimologies possibles i més o menys defensables, entre les quals no és fàcil decidir. Majorment essent així que Skok en proposa una de ben versemblant: el ll. LABRAX, atès que aquest ha donat gr. mod. *lavráki*; alb. *labrek/levrek*; sbcr. *lèbrak* en un punt de la costa dàlmata, però *lòmbrāk*, *lùmbrāk*, i formes anàlogues en la resta de la costa iugoslava: noms tots ells del *Crenilabrus pavo* (ZRPb. XLVI, 403): un s'inclina a suggerir que Skok sigui el més encertat però que la -m- la hi afegissin els pescadors catalans per contaminació de *llambrejar*, de *llampegar* i de *llamprea*, i que des del català això es va estendre a Sardenya, Sicília i fins l'Adriàtic; com sigui que és ben sabut que la nostra gent domina en la pesca del Mar Tirrè, i que tota la nomenclatura piscatòria de Sardenya es basa en la catalana.

Llambri 'llaminejar', només en Bulbena, probablement resulta d'una confusió que fa aquest lexicògraf entre LLAMINER i el sard *lambrire* 'passar fam' i 'menjar àvidament', usat pels algueresos però ben estrany al català, mot purament sard provinent del llatí LANGUERE (Campus, *Archivio Storico Sardo* VII, 163; MLWagner, *ASNSL* LXXXIV, 312). *Llambritja*, que alhora ve de *llambre/llambrejar*, ja s'ha explicat a BALDRITXA.

¹ Pot ser mera reminiscència verdagueriana d'AMALcover, però en nota cito, tanmateix, que és a Bagà que escriu «Deman a tres homes vells els noms vulgars dels estels, i ademés del *Carro*, les *Cabrelles* i l'*Estel Bobé*, trop els *trillons*, tres estels que estan de filera, igualment *llambregants*, que fan la carrera del sol ---», BDLC XII, 1922, 211. — ² El País del Pler, O. C., 962b1f. Val a dir que és una correcció d'estil de la versió definitiva, de 1938, per evitar el hiatus de «el mirar irònic» de l'edició de 1906. — ³ El mateix encreuament que en català ha produït *llambregar* pot haver donat *lambraguèch* «éclair» en el gascò de la Gironda (Moureau, *La Teste*) si bé aquí cal pensar també en els fets que aplego en la nota 6. — ⁴ Era doncs joia, i també article de perfumeria preuada: «sovint anava / de nit al nou / bany d'En Çanou / --- / e s'hi ampraven / pegats de *llambre*, / benjuí, ambre, / aygües, almesc / ---» (2673), cf. nota de Chabàs, p. 297. Com es veu, la forma *ambre*, de farmacòlegs (més coneixedors de l'àrab o el baix ll.), més culta i sense aglutinació, restava com a poció o component de

lletovarís; i (*l*)*llambre*, per a l'ús en parencia femina, per a perfumeria brillant o per a joells. També els dicc. de rims de JMarc i Aversó devien distingir-ho car posen *ambre* i *llambre*, un darrere l'altre. — ⁵ En RFE XXVII, 32-33, Dámaso Alonso va mal orientat: vacilla entre derivats de FORAMEN 'forat' i de AERAMEN 'aram': -M'N- > -mbr- només és possible a Castella i part de Lleó, inconcebible en port., cat., basc, gascò i fins arag. i gran part del lleonès; també amb semàntica rebuscada. — ⁶ El TdF l'acumula amb gascò *llambrejà*. En gascò, en part almenys, pot ser altra cosa, car FL- aquí dóna *hl-*, que de vegades passa a *l-* i en altres parlars a *ehl-*, confós amb *esl-* per la fonètica local. Millardet (*Rom.* XLII, 466) explica el grup del gascò *ezlambbrék* 'llamp' per FLAMULA; cf. també *esllambre*, *esllambrec* 'llampec' en Rohlf's, *Le Gc.*, p. 69, § 339; Palay registra *esllambre*, *esllambrejà* i *esllambrecà*, i també *alambrà*; però d'altra banda Métivier registra *llambret* «éclair» a les Landes. En bona part deu tenir raó Millardet, però hi ha confusió i suma amb el tipus *llampegar* de LAMP-, i també va poder haver-hi contribució per part de l'arrel del nostre *llambrejar*. L'oc. ant. *relambre* m. «éclair», registrat pel PSW VII, 196, ve dels *Récits d'histoire Sainte* en bearnès del S. xv, per tant pot resultar d'un encreuament del tipus cast. *relampago*, potser amb contaminació d'una o més d'aqueixes altres fonts.

Llambreig, *llambrejar*, *llambrenc*, V. *llambregar*

LLAMBREQUI, pres del francès *lambrequin* id., i aquest, d'un neerl. mj. *lamperkijn* diminutiu de *lamper* 'vel'. □ 1.ª doc.: *llambraquí*, 1868, SLitCosta. En francès des del S. xv.

Llambresc, V. *llambregar* *Llambri*, V. *llambric* i *llambregar*

LLAMBRIC, 'cuc de terra', del ll. LŪMBRĪCUS id., al costat del qual sembla que ja hi hagué una variant *LIMBRĪCUS en romànic antic o en part del llatí vulgar, tenint en compte que formes d'aquest mot amb *la-* o *le-* es troben en molts parlars dels Alps i Nord-Est d'Itàlia. □ 1.ª doc.: *lembric*, S. xiv.

En dues receptes del «Tresor dels Pobres»: «Los *lembrics* de terra, aquells que ixen can a plogut molt, ous de formigues, fulles de ruda: tot picat ensems e bolit en oli»; «*lembrics* qui-s fan axí com de sus és dit, picatz ab oli rosat e posatz sobre la oreylla», cites del DAG. Registrat des de Lab. 1840 («cuc, 2» o sigui «lombriz» de terra o del ventre.

És un mot peculiar, segons sembla, del cat. occid.: *lambriks* pl. 'cuc que es fa servir com a esquet' a Estaon de Cardós (*Butlletí de Dialectologia Catalana* XXIII, 295), *lambrik* 'cuc de terra' a l'Alt Flamicell («els teixons s'alimenten de *llambrics*» (Aiguabella, 1959), *lambrik* a Benavarri (BDC VII, 72), la *lambriθ* 'el cuc de fang' en el parlar fronterer aragonès de Fonç (ZRPb. XLV, 235; AORBB II, 260), aquí amb termi-